

ODNOS IZMEĐU ZNANJA VOKABULARA I STRATEGIJA UČENJA VOKABULARA U ENGLISKOM KAO STRANOM JEZIKU

*Višnja Pavičić Takač, Ana Umiljanović **

Filozofski fakultet, Osijek; OŠ Kralja Tomislava, Našice

Strategije učenja vokabulara, kao postupci koje učenici primjenjuju kako bi pospješili učenje vokabulara, imaju vrlo važnu ulogu u procesu usvajanja vokabulara. Ovaj rad istražuje prirodu odnosa navedenih strategija i znanja vokabulara. Provedeno je istraživanje pokazalo da, implicitno, najveći pozitivni učinak na znanje (veličinu) vokabulara ima skupina strategija koja uključuje spontano (nenamjerno) učenje. Prema tome, može se zaključiti da je važno poticati aktivnu uporabu ove skupine strategija u procesu usvajanja vokabulara. Strategije formalnoga učenja vokabulara, s druge strane, negativno su povezane s razinom znanja vokabulara, što implicira njihovu ograničenu učinkovitost. Uporaba se ove skupine strategija mora kombinirati s drugim vrstama strategija učenja vokabulara.

Ključne riječi: strategije učenja vokabulara, usvajanje vokabulara, znanje vokabulara, veličina vokabulara, korelacijska analiza

UVOD

Uloga znanja vokabulara u procesu usvajanja i uporabe stranoga jezika nesumnjivo je vrlo važna. Jasno je da se stranim jezikom ne možemo koristiti bez poznavanja vokabulara toga jezika. Pretpostavlja se da u procesu usvajanja vokabulara jezika cilja značajnu ulogu, uz čitav niz drugih čimbenika, imaju i strategije učenja vokabulara (u daljnjem tekstu SUV). SUV, kao potkategorija općih strategija učenja jezika, mogu se odrediti kao postupci koje učenik jezika cilja poduzima kako bi naučio nove leksičke jedinice. Kako bi se ispitala navedena pretpostavka, vrlo je važno empirijski provjeriti postoji li povezanost između SUV-a i razine znanja vokabulara.

Ovaj rad u svome uvodnome dijelu razmatra teorijske postavke usvajanja vokabulara i najvažnijih pojmova te daje pregled relevantnih istraživanja SUV-a. U drugome dijelu rada prikazano je istraživanje provedeno s ciljem utvrđivanja prirode odnosa između znanja vokabulara i uporabe SUV-a.

* Višnja Pavičić Takač, Filozofski fakultet, Osijek; e-mail: vpavicic@ffos.hr

* Ana Umiljanović, Osnovna škola Kralja Tomislava, Našice; e-mail: ana-u@net.hr

1. ZNANJE VOKABULARA

Pri utvrđivanju opsega znanja vokabulara u stranome jeziku vokabular treba promatrati ne samo kao skup leksičkih jedinica nego i kao obilježje učenika stranoga jezika koje se realizira kao znanje vokabulara s jedne i sposobnost uporabe toga znanja u komunikaciji s druge strane (Read, 2000). U određivanju i opisivanju znanja vokabulara stranoga jezika potrebno je ustanoviti veličinu, odnosno širinu, te kakvoću odnosno dubinu vokabulara. Drugim riječima, postavljaju se dva pitanja: 1) Koliko je riječi potrebno za uporabu jezika? te 2) Koja bi trebala biti razina usvojenosti tih riječi kako bi se postigla komunikacija?

Prema Nationu (2001), pri određivanju veličine odnosno širine vokabulara u obzir treba uzeti broj riječi u jeziku, veličinu vokabulara izvornih govornika jezika, te broj riječi potrebnih da bi se jezik rabio. Istraživanja broja riječi u engleskome jeziku (cf. Dupuy, 1974 i Goulden et al., 1990, u Nation i Waring, 1997) pokazala su da rječnik *Webster's Third International* sadrži oko 54 000 riječi, a da se vokabular obrazovanoga izvornog govornika engleskoga jezika sastoji od 20 000 riječi. No, kako tvrde Nation i Waring (1997), za postizanje osnovne komunikacije potreban je mnogo manji broj riječi – taj se raspon kreće od 3000 do 5000 riječi.

Dubina se vokabulara, s druge strane, odnosi na kvalitetu odnosno na pitanje koliko su dobro usvojeni različiti aspekti neke leksičke jedinice (Schmitt, 2000). Poznavanje riječi uključuje poznavanje značenja riječi, pisanoga oblika riječi, izgovora riječi, gramatičkoga ponašanja riječi, njezinih kolokacija, učestalosti riječi itd. (Nation, 1990). Iako se različiti aspekti poznavanja riječi mogu na ovaj način razdvojiti, ipak treba imati na umu da su navedeni aspekti međusobno povezani i utječu jedan na drugi.

Pri razmatranju znanja vokabulara u obzir treba uzeti i podjelu na receptivno i produktivno znanje vokabulara. Općenito govoreći, receptivno znanje podrazumijeva primanje jezičnoga unosa od drugih putem slušanja ili čitanja radi razumijevanja poruke, dok produktivno znanje uključuje stvaranje jezičnih oblika kroz pisanje ili govor u cilju prenošenja određene poruke (Nation, 2001).

2. USVAJANJE VOKABULARA

Kako na usvajanje vokabulara stranoga jezika utječe mnogo različitih čimbenika (prvi jezik, dob, motivacija, količina izloženosti jeziku, kulturološki čimbenici, SUV itd.), vrlo je teško jednom teorijom usvajanja vokabulara objasniti utjecaj svih ovih čimbenika (Schmitt, 2000). Također, s obzirom da poznavanje leksičke jedinice obuhvaća poznavanje mnogostrukih aspekata, teško je točno odrediti što učenici moraju znati o jednoj riječi da bi se ona mogla smatrati dijelom njihovoga vokabulara, a što bi im omogućilo pravilnu uporabu.

Mnogi primijenjeni lingvisti (cf. Ellis, 1997; Read, 2000; Schmitt, 2000) ističu aktivnost dvaju procesa u usvajanju vokabulara: implicitnoga i eksplicitnoga učenja. Implicitno učenje podrazumijeva usvajanje kroz izloženost jeziku cilju kada je pažnja usmjerena na uporabu, a ne na učenje jezika. Drugim riječima, ovakvo je usvajanje jezika uglavnom nesvjesno. S druge strane, eksplicitno učenje podrazumijeva sustavno usvajanje riječi. Ovaj

način usvajanja riječi rezultat je svjesnoga i usredotočenoga učenja. Uloga SUV-a upravo je aktiviranje procesa eksplicitnoga učenja, no njihovom se uporabom može poboljšati i učinkovitost implicitnoga učenja. I rezultati istraživanja ukazuju na potrebu povezivanja implicitnoga i eksplicitnoga učenja vokabulara.

3. STRATEGIJE UČENJA VOKABULARA

Uzimajući u obzir niz definicija (inter alia Rubin, 1987; O'Malley i Chamot, 1990; Oxford, 1990), strategije učenja definiraju se kao određena ponašanja, tehnike ili koraci koji učenicima pomažu u razumijevanju, učenju i zadržavanju novih informacija. Strategije učenja pomažu razvoju jezičnoga sustava i izravno utječu na učenje (Rubin, 1987). Strategije učenja vokabulara, kao podskupina općih strategija učenja, predstavljaju specifične strategije koje se primjenjuju u izoliranome zadatku učenja vokabulara (Pavičić Takač, 2008).

Istraživanja SUV-a /1/ proizašla su iz istraživanja općih strategija učenja koja su pokazala da se mnoge utvrđene strategije učenja odnose na učenje vokabulara, dok su se prva ciljana istraživanja SUV-a bavila pitanjem učinkovitosti primjene pojedinačnih strategija u učenju vokabulara. (cf. O'Malley et al., 1985; Cohen i Aphek 1981, Pressley et al., 1982; Thompson, 1987; Rodriguez i Sadoski, 2000). Međutim, učenici se zapravo koriste nizom različitih strategija (cf. Lawson i Hogben, 1996; Sanaoui, 1995), a način na koji ih povezuju i njihov učinak na usvajanje vokabulara može biti značajnije od učinka pojedinačne strategije (Gu i Johnson, 1996). Usljedila su prva istraživanja SUV-a kao cjeline (cf. Stoffer, 1995; Sanaoui, 1995, Gu i Johnson, 1996; Schmitt, 1997; Kudo, 1999, Hatch i Brown, 2000), koja su donijela i prve pokušaje njihovoga klasificiranja. Spomenimo Schmittovo istraživanje (1997) koje je rezultiralo klasifikacijom SUV-a s ukupno 58 različitih strategija koje po svojoj prirodi mogu biti društvene, kognitivne, metakognitivne i strategije pamćenja (temeljeno na klasifikaciji prema Oxford, 1990), a dodana je i kategorija strategija određivanja značenja. Ove se vrste SUV-a grupiraju u strategije koje su korisne za otkrivanje značenja nove riječi te strategije za utvrđivanje riječi koje je učenik već susreo. Istraživanje provedeno u Japanu pokazalo je da se najčešće rabe strategije uporabe dvojezičnoga rječnika, prepisivanje riječi, proučavanje pismenoga oblika riječi, ponavljanje nove riječi naglas itd. S druge strane, ispitanici najrjeđe rabe strategiju uspoređivanja engleske riječi s japanskom, što ne iznenađuje, jer se radi o vrlo različitim jezicima.

Zanimljivo istraživanje provele su Kojic-Sabo i Lightbown (1999). Kako je cilj bio utvrditi razliku li se strategije učenja vokabulara prema kontekstu učenja jezika, u istraživanje su uključile dvije skupine učenika: učenike engleskoga kao drugoga jezika u Sjevernoj Americi i engleskoga kao stranoga jezika u Europi. Upitnikom su bile obuhvaćene sljedeće varijable: vrijeme, samostalnost učenika, bilješke vokabulara, ponavljanje i uporaba rječnika. Razlika između dviju skupina učenika pokazala se značajnom kod varijable samostalnosti učenika, a tu su uključene strategije poput vježbanja i uporabe novoga vokabulara u izvannastavnim situacijama, za što učenici engleskoga kao drugoga jezika imaju više prilike. Učenici engleskoga kao stranoga jezika češće se koriste strategijama ponavljanja i to onima tradicionalnima, dok se obje skupine jednako često služe rječnikom, što upućuje na važnost

ove strategije u učenju vokabulara. Ovim je istraživanjem potvrđeno da je uporaba širokog raspona SUV-a povezana s uspjehom u učenju, a kao najvažniji čimbenici izdvojili su se inicijativa učenika i samostalnost, te vrijeme koje učenik provede u učenju vokabulara izvan nastave.

Istraživanja SUV-a u Hrvatskoj uglavnom su sporadična. Zabilježeno je nekoliko zanimljivih istraživanja, kao što je istraživanje učinkovitosti metode ključne riječi (Bosiljevac, 1996) i istraživanje SUV-a učenika mlađe školske dobi (Mihaljević Djigunović, 2001). Sustavna istraživanja SUV-a kao cjeline provodi Pavičić Takač (Pavičić, 1999; 2000; Pavičić Takač, 2008). Na temelju rezultata faktorske analize, predložena je klasifikacija klasifikacijom SUV-a u tri kategorije: 1) strategije formalnoga učenja vokabulara; 2) strategije samoinicijativnoga samostalnoga učenja vokabulara i 3) strategije spontanoga učenja (usvajanja) vokabulara (Pavičić Takač, 2008). Skupina strategija formalnoga učenja vokabulara povezana je s učenjem stranoga jezika u uvjetima formalne nastave, a njihova se primjena temelji na instrumentalnoj motivaciji jer je usmjerena konkretnim, tipično „školskim“ zadacima. Druga kategorija, nazvana strategijama samoinicijativnoga (samostalnoga) učenja, podrazumijeva povezanost izloženosti izvorima jezika cilja s ulaganjem dodatnih nпора pri usvajanju leksičkih jedinica. Naposljetku, treća skupina strategija spontanoga učenja (usvajanja) vokabulara uključuje strategije učenja vokabulara u čijoj osnovi leži izloženost jeziku cilju izvan nastave, no bez ulaganja nпора. Klasifikacija s navedenim pojedinačnim SUV prikazana je u *Tablici 1.*

Tablica 1.: Klasifikacija strategija učenja vokabulara (Pavičić Takač, 2008)

STRATEGIJE FORMALNOGA UČENJA	STRATEGIJE SAMOINICIJATIVNOGA (SAMOSTALNOGA) UČENJA	STRATEGIJE SPONTANOGA UČENJA (USVAJANJA) VOKABULARA
ponavljanje naglas	bilježenje uz gledanje filmova	čitanje knjiga, časopisa i sl. na engleskom
ponavljanje u sebi	bilježenje uz čitanje	opis (parafraza)
ispisivanje riječi više puta	povezivanje s grafičkom slikom riječi	slušanje engleskih pjesama
ispitivanje (samog sebe)	grupiranje riječi	pamtim riječi s interneta
ispitivanje samog sebe pomoću popisa riječ	povezivanje sa stvarnim predmetom	povezivanje s poznatim riječima
redovito ponavljanje kod kuć	povezivanje s mentalnom slikom	uporaba sinonima u razgovoru
pamćenj uz prezentaciju grafičke slike	povezivanje sa situacijom	pamtim riječi iz filmova
planiranje unaprijed	čitanje i prelistavanje rječnika	
učenje uz popis riječi uz prijevod	uporaba riječi u rečenici	
cikličko ponavljanje (po manjim skupinama)		
prijevod na hrvatski		

Navedena se istraživanja nisu bavila pitanjem odnosa uporabe strategija učenja i znanja vokabulara. Stoga je istraživanje koje opisujemo u nastavku provedeno upravo u cilju traženja odgovora na to pitanje.

4. ISTRAŽIVANJE ODNOSA ZNANJA VOKABULARA I UPORABE STRATEGIJA UČENJA VOKABULARA

4.1. Cilj

Proučavanje odnosa znanja vokabulara engleskoga jezika i uporabe SUV-a postavljeno je kao cilj ovoga istraživanja. U tu svrhu izvršena je usporedba dviju glavnih varijabli, a to su veličina vokabulara i učestalost uporabe SUV-a. Kako je u istraživanju primijenjena klasifikacija SUV-a prema Pavičić Takač (2008) (v. *Tablica 1.*), istraživana je povezanost između veličine vokabulara i triju skupina SUV (strategija formalnoga učenja vokabulara, strategija samoinicijativnoga samostalnog učenja vokabulara i strategija spontanog učenja (usvajanja) vokabulara).

4.2. Metodologija

4.2.1. Uzorak

Istraživanje je provedeno u pet osnovnih škola u Osijeku, Vinkovcima i Našicama. Obuhvaćeno je ukupno 165 učenika osmih razreda koji engleski kao strani jezik uče četiri godine. Zastupljenost muških i ženskih ispitanika u uzorku ravnomjerna je, u istraživanju je sudjelovalo 80 učenika i 82 učenice.

4.2.2. Instrumenti

Za određivanje veličine vokabulara ispitanika korišten je X_Lex test (Meara, 2005). Test sadrži ukupno 120 izoliranih riječi, a zadatak je ispitanika bio odgovoriti poznaju li značenje pojedine riječi ili ne, te sukladno tome zaokružiti, tj. 'da' ili 'ne'. Kako bi se provjerila iskrenost ispitanika pri odgovaranju, u test je uključen i određeni broj nepostojećih riječi. To znači da se, u slučaju da ispitanik odgovori da zna značenje neke nepostojeće riječi, taj odgovor oduzima od ukupnog rezultata, a u cilju dobivanja stvarnoga rezultata testa. Rezultat X_Lex testa može se kretati se od 0 do 5000. S obzirom da ovaj test mjeri veličinu vokabulara, možemo reći da rezultat od, primjerice 3500, procjenjuje znanje ispitanika na oko 3500 riječi.

Drugi instrument korišten u istraživanju je hrvatska inačica upitnika o uporabi SUV-a za osnovne škole (*Vocabulary Learning Strategy Questionnaire for Elementary Schools, VOLSQES*) (Pavičić Takač, 2008). Upitnik sadrži 27 izjava koje odgovaraju pojedinačnim strategijama učenja vokabulara klasificiranima u trima gore spomenutim kategorijama.

Učestalost uporabe SUV-a mjeri se skalom od 1 do 3 (gdje 1 označava odgovor ‘nikada’, 2 ‘ponekad’, a 3 ‘uvijek’). Upitnikom su također prikupljeni određeni demografski podaci o ispitanicima (spol, razred, škola, ocjena iz engleskoga jezika te ocjena iz općega uspjeha).

4.2.3. Postupak prikupljanja i analize podataka

Ispitanici su testirani tijekom redovite nastave engleskoga jezika te nisu bili prethodno obaviješteni o tome niti su se ikako pripremali za testiranje. Testovi su bili anonimni kako bi ispitanici bili što iskreniji u odgovorima na pitanja. Također, kako bi se izbjeglo prepisivanje, pripremljene su dvije međusobno usporedive skupine testa veličine vokabulara X_Lex.

Prilikom analize podataka, uz deskriptivnu smo se statistiku koristili i korelacijom (Pearsonov koeficijent korelacije) kako bismo opisali snagu i smjer linearnoga odnosa između dviju varijabli – veličine vokabulara i učestalosti uporabe SUV-a.

4.3. Rezultati

Deskriptivnom analizom triju skupina strategija utvrđena je učestalost uporabe pojedine skupine SUV-a. Kao što je vidljivo u *Tablici 2.*, najčešće se rabe strategije spontanoga učenja vokabulara (M= 2,16). Druga skupina prema učestalosti je skupina strategija formalnoga učenja vokabulara, a treća je skupina samoinicijativnoga samostalnoga učenja vokabulara.

Tablica 2.: Deskriptivna analiza uporabe SUV-a

	Min.	Max	M	SD
Strategije spontanoga učenja vokabulara	1,00	3,00	2,1619	,43792
Strategije formalnoga učenja vokabulara	1,00	2,91	1,8551	,41482
Strategije samoinicijativnoga (samostalnoga) učenja vokabulara	1,00	2,89	1,6184	,35633

Što se tiče rezultata na testu znanja vokabulara, prosječan rezultat ispitanika je 2409,39.

Odnos između veličine vokabulara ispitanika i učestalosti uporabe SUV-a ispitan je Pearsonovim koeficijentom korelacije. Dobiveni rezultati prikazani su u *Tablici 3.*

Tablica 3.: *Korelacija između veličine vokabulara i triju skupina SUV-a*

	Strategije formalnoga učenja vokabulara	Strategije samoinicijativnoga učenja vokabulara	Strategije spontanoga učenja vokabulara
Veličina vokabulara	-,188(*)	-,011	,429(**)

* $p < ,05$ ** $p < ,01$

Kao što je razvidno iz *Tablice 3.*, postoji pozitivna korelacija srednje jakosti između dviju varijabli i to veličine vokabulara i strategija spontanoga učenja vokabulara [$r = ,429$, $n = 165$, $p < ,01$]. Nadalje, korelacija je utvrđena i između veličine vokabulara i strategija formalnoga učenja vokabulara [$r = -,188$, $n = 160$, $p < ,05$]. Korelacija između ovih dviju varijabli mala je i negativna, dakle visoka učestalost uporabe ove skupine strategija pretpostavlja manju veličinu vokabulara. Između veličine vokabulara i učestalosti uporabe strategija samoinicijativnoga učenja nije utvrđena statistički značajna korelacija.

4.4. Diskusija

Statističkom analizom rezultata provedenoga istraživanja dobili smo podatke pomoću kojih ćemo odgovoriti na temeljno pitanje istraživanja, a to je postoji li povezanost između znanja vokabulara i uporabe pojedinih skupina SUV-a. Što se tiče odnosa između veličine vokabulara i strategija formalnoga učenja vokabulara, utvrđeno je postojanje negativne korelacije između ovih varijabli ($r = -,188$). Veličina vrijednosti Pearsonove korelacije (r) upućuje na to da je korelacija male jakosti, ali ipak značajna. Negativan smjer korelacije ukazuje na to da učestalijim korištenjem ove skupine strategija veličina vokabulara ne raste. Dakle, mogli bismo pretpostaviti da uporabom samo ove skupine SUV-a ispitanici ne povećavaju svoj vokabular. Koji je razlog tome? Budući da ova skupina uključuje strategije formalnoga učenja, kao što je učenje napamet, mogli bismo reći da su to ispitanici koji uče samo za ocjenu. Svrha ovakvoga učenja nije povećanje vokabulara i leksičke kompetencije, tj. komunikacijske sposobnosti, već naučiti ono što je potrebno za školu. Nije rijetko da se ovako naučen vokabular, kojim se ispitanici kasnije ne koriste, vrlo brzo zaboravi. Još jedan razlog neučinkovitosti ove skupine SUV-a mogao bi biti i taj da ispitanici koji na ovaj način usvajaju vokabular nemaju sklonost prema stranome, u ovom slučaju engleskome jeziku. Stoga koriste strategije formalnoga učenja (npr. prevođenje na hrvatski jezik, ponavljanje riječi napamet, sastavljanje lista riječi itd.) koje im vjerojatno omogućavaju izvršenje zadataka vezanih uz nastavu vokabulara. No, kako je naglasak na mehaničkome upamćivanju riječi, dugoročno ove strategije učenja vokabulara nemaju pozitivan učinak na povećanje vokabulara ispitanika. Stoga ovi rezultati ukazuju na potrebu povezivanja ove skupine SUV-a s ostalim strategijama kako bi se povećala učinkovitost učenja vokabulara. Na taj

bi način učenici i dalje rabili 'tradicionalne' formalne načine usvajanja vokabulara, na koje su, očigledno, naučili, ali bi im uporaba još nekih strategija iz skupine samoinicijativnoga ili skupine spontanoga učenja vokabulara omogućila zadržavanje i primjenu toga znanja i u izvanškolskim prilikama.

Kao što su rezultati korelacijske analize pokazali, ne postoji statistički značajna povezanost između veličine vokabulara i strategija samoinicijativnoga (samostalnoga) učenja vokabulara. Možemo pretpostaviti da za ispitanike koji su sudjelovali u ovome istraživanju ova skupina SUV-a nije važna u učenju vokabulara, što potvrđuju i rezultati deskriptivne statistike. Jedan od razloga mogao bi biti taj da ispitanici nemaju sposobnost ili naviku samostalnoga učenja vokabulara. Ovakav rezultat ukazuje na potrebu poučavanja raznovrsnih strategija učenja vokabulara, uključujući i strategije samoinicijativnoga samostalnoga učenja vokabulara.

Konačno, između veličine vokabulara i strategija spontanoga učenja (usvajanja) vokabulara utvrđena je pozitivna korelacija srednje jakosti. Drugim riječima, što se češće učenici koriste strategijama učenja vokabulara ove skupine, to im je vokabular veći. Iako postojanje korelacije ne dokazuje uzročnost veze, možemo zaključiti da ono implicitno ukazuje na zaključak da najveći pozitivni učinak na znanje (veličinu) vokabulara ima skupina strategija koja uključuje spontano (nenamjerno) učenje.

Prema rezultatima ovoga istraživanja, u usvajanju su vokabulara najuspješniji oni ispitanici koji se koriste strategijama učenja vokabulara iz skupine strategija spontanoga učenja vokabulara (npr. pamćenje riječi iz knjiga, časopisa, slušanje pjesama na engleskom jeziku, pamćenje riječi sa interneta, pamćenje riječi iz filmova i televizijskog programa itd.). Obrazloženje možemo pronaći u vrlo velikoj izloženosti učenika ove dobne skupine raznovrsnim medijima na engleskome jeziku (internet, televizija, časopisi, glazba), što očito ima veliki utjecaj na usvajanje vokabulara. Ovakav način usvajanja vokabulara privlačan je ispitanicima iz nekoliko razloga. Kao prvo, učenici izlaganjem medijima na engleskome jeziku često nisu svjesni da, radeći ono što vole, zapravo uče. Leksičke jedinice usvojene na ovaj način ispitanici će upamtiti i zbog afektivnoga, tj. motivacijskoga aspekta ovakvih aktivnosti (jer se radi o riječima njihove najdraže pjesme, filma ili slično). Drugo, kada se učenici susreću s leksičkim jedinicama na ovakav način, nalaze ih u određenome prirodnome kontekstu, što potiče proces usvajanja i zadržavanja vokabulara. Uz to, učeći riječi u kontekstu, učenici će usvojiti ne samo leksičke jedinice, već i njihove kolokacije, idiome, druga značenja, konotacije itd., odnosno razvijat će se i dubina, ne samo veličina vokabulara. Dakle, rezultati ovoga istraživanja pokazuju da spontano nesvjesno usvajanje vokabulara može biti vrlo učinkovito. Međutim, važno je napomenuti da je za ovakav način usvajanja vokabulara potrebna određena razina jezične sposobnosti te da uspješnost primjene ove skupine SUV-a može ovisiti i o jeziku cilju, odnosno njegovom mjestu i zastupljenosti u određenome društvenom kontekstu.

Kao što je ranije navedeno, prosječan rezultat ispitanika na testu veličine vokabulara je 2,409, što znači da je veličina vokabulara ispitanika oko 2409 riječi. Ovaj rezultat je iznenađujuće visok jer bi prema HNOS-u na kraju osmoga razreda učenici trebali aktivno koristiti oko 1300 riječi. Međutim, ovako visok rezultat mogao bi se protumačiti prirodom testa: budući da test mjeri receptivno, a ne produktivno znanje vokabulara, ne možemo sa

sigurnošću reći bi li ispitanici mogli produktivno uporabiti riječi za koje tvrde da znaju značenje.

4.5. Zaključak

Pitanje odnosa uporabe SUV-a i razine znanja vokabulara vrlo je zanimljivo kako za istraživanja u okviru primijenjene lingvistike, tako i zbog svojih metodičkih implikacija. Rezultati istraživanja u ovome radu osvijetlili su neke aspekte odnosa znanja vokabulara i uporabe SUV-a u engleskome kao stranome jeziku. Najvažniji zaključak jest onaj da skupina strategija spontanoga učenja (usvajanja) vokabulara značajno pridonosi povećanju vokabulara ispitanika: učenje vokabulara engleskoga jezika uspješnije je zbog njegove zastupljenosti u medijima, gdje jezik nije cilj, već sredstvo komunikacije. Ovime se dodatno naglašava potreba da u nastavu engleskoga jezika (ali i bilo kojega drugoga stranoga jezika) treba ugraditi uporabu raznovrsnih medija kako bi i u uvjetima formalne nastave bili stvoreni što prirodniji uvjeti učenja i usvajanja jezika. Kako je istraživanjem utvrđen negativan odnos veličine vokabulara i strategija formalnoga učenja, potrebno je učenicima osvijestiti ograničenja uporabe ovih strategija učenja vokabulara i mogućnostima njihova kombiniranja s drugim vrstama SUV-a, a sve to kroz eksplicitno poučavanje SUV-a.

No, bi li priroda odnosa znanja vokabulara i uporabe SUV bila drugačija ako bi se rabio test produktivnoga, a ne receptivnoga znanja vokabulara? Kakav je odnos znanja vokabulara i uporabe SUV-a u stranom jeziku koji nije prisutan u medijima koliko i engleski? Bi li neka druga skupina SUV-a, u tom slučaju, bila snažnije povezana sa znanjem vokabulara? To su samo neka od pitanja koje je ovo istraživanje otvorilo, a kojima bi se buduća istraživanja mogla baviti.

LITERATURA

- Bosiljevac, H. (1996). *Usvajanje vokabulara u nastavi engleskog jezika kao stranog*. (Magistarski rad) Zagreb.
- Cohen, A., Aphek, E. (1981): *Easifying second language learning*, *Studies in Second Language Acquisition* 3, 221–236.
- Dupuy, H. J. (1974): *The Rationale, Development and Standardization of a Basic Word Vocabulary Test*. Washington, D. C., U. S. Government Printing Office.
- Ellis, N. C. (1997): *Vocabulary acquisition: word structure, collocation, word-class, and meaning*. U: Schmitt, N., McCarthy, M. (ur.), *Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy*: Cambridge, Cambridge University Press, 122–139.

- Goulden, R., Nation, P., Read, J. (1990): *How large can a receptive vocabulary be?* Applied linguistics II, 4, 341–363.
- Gu, Y. (2003): *Vocabulary Learning in a Second Language: Person, Task, Context and Strategies*. <http://www-writing.berkeley.edu/TESL-EJ/ej26/a4.html> (23.06.2007.)
- Gu, Y., Johnson, R. (1996): *Vocabulary learning strategies and language learning outcomes*, Language learning, 46, 643–679.
- Hatch, E., Brown, C. (2000): *Vocabulary, Semantics, and Language Education*. Third printing. Cambridge, Cambridge University Press.
- Kojic-Sabo, I., Lightbown, P. (1999): *Students' approaches to vocabulary learning and their relationship to success*, The Modern Language Journal, 83, 2, 176–192.
- Kudo, Y. (1999): *Second language vocabulary learning strategies*. Second Language Teaching and Curriculum Center – Online document: <http://nflcr.hawaii.edu> (23.04.2007.)
- Lawson, M., Hogben, D. (1996): *The vocabulary-learning strategies of foreign language students*, Language Learning, 46, 101–135.
- Meara, P. M. (2005): *X_Lex: the Swansea Vocabulary Levels Test v2.05*. Swansea: Lognostics.
- Mihaljević Djigunović, J. (2001): *Do Young Learners Know How To Learn a Foreign Language?* U: Vrhovac, Y. (ur.) Children and Foreign Languages: Filozofski fakultet, Zagreb, 57–71.
- Nation, I. S. P. (1990): *Teaching and Learning Vocabulary*. New York: Newbury House.
- Nation, I. S. P. (2001): *Learning Vocabulary in Another Language*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Nation, P., Waring, R. (1997): *Vocabulary size, text coverage and word lists*. U: Schmitt, N., McCarthy, M. (ur.), Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy: Cambridge, Cambridge University Press, 6–19.
- O'Malley, J. M., Chamot, A. (1990): *Learning Strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge, Cambridge University Press.

- O'Malley, J. M., Chamot, A. U., Stewner-Manzanares, G., Küpper, L., Russo, R. (1985): *Learning strategies used by beginning and intermediate ESL students*. Language Learning 35 (1), 21–46.
- Oxford, R. (1990): *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*. New York, Newbury House.
- Pavičić, V. (1999): *Model strateškog pristupa učenju vokabulara engleskog jezika*. Strani jezici, XXVIII, 3–4, 209–217.
- Pavičić, V. (2000): *Istraživanje strategija učenja vokabulara*. Strani jezici, XXIX, 1–2, 15–26.
- Pavičić Takač, V. (2008): *Vocabulary Learning Strategies and Foreign Language Acquisition*. Clevedon, Buffalo, Toronto, Multilingual Matters.
- Pressley, M., Levin, J. R., Kuiper, N. A., Bryant, S. L., Michene, S. (1982): *Mnemonic versus nonmnemonic vocabulary-learning strategies: Additional comparisons*. Journal of Educational Psychology 74, 693–707.
- Read, J. (2000): *Assessing Vocabulary*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Rodriguez, M., Sadoski, M. (2000): *Effects of rote, context, keyword, and context/keyword methods on retention of vocabulary in EFL classrooms*. Language Learning 50 (2), 385–412.
- Rubin, J. (1987): *Learner strategies: Theoretical assumptions, research history and typology*. U: Wenden, A., Rubin, J. (ur.), *Learner Strategies in Language Learning*: New York, Prentice Hall, 15–30.
- Sanaoui, R. (1995): *Adult learner's approaches to learning vocabulary in second languages*. Modern Language Journal, 79, 15–28.
- Schmitt, N. (1997): *Vocabulary learning strategies*. U: Schmitt, N., McCarthy, M. (ur.), *Vocabulary: Description, acquisition and pedagogy*: Cambridge, Cambridge University Press, 199–227.
- Schmitt, N. (2000): *Vocabulary in Language Teaching*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Stoffer, I. (1995): *University foreign language students' choice of vocabulary learning strategies as related to individual difference variables*. (Doktorski rad) Alabama.

- Thompson, I. (1987): *Memory in language learning*. U: Wenden, A., Rubin, J. (ur.) *Learner Strategies in Language Learning*: New York, Prentice Hall, 43–56.

BILJEŠKE

/1/ Detaljan pregled istraživanja donosi Pavičić Takač, 2008.

RELATIONSHIP BETWEEN VOCABULARY KNOWLEDGE AND VOCABULARY LEARNING STRATEGIES IN ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE

SUMMARY

Vocabulary learning strategies, defined as steps language learners take to improve their vocabulary learning, play an important role in the process of second language vocabulary acquisition. This paper investigates the existence and the nature of the relationship between vocabulary learning strategies and vocabulary knowledge. The results of the study imply that strategies of spontaneous (incidental) learning may have the greatest positive effect on vocabulary size. Therefore, it may be concluded that learners should be encouraged to employ these strategies actively in the process of vocabulary acquisition. On the other hand, the negative correlation between strategies of formal vocabulary learning and vocabulary size implies their limited effectiveness. These strategies must be complemented by using other types of vocabulary learning strategies.

Keywords: vocabulary learning strategies, vocabulary acquisition, vocabulary knowledge, vocabulary size, correlational analysis.